

تحقیر در قالب رحم و ترحم

نداشته ها و ندیده ها - ۱: «پرویز»

چاپ شده در : روزنامه اعتماد

زمان انتشار : بهمن ماه ۱۳۹۱

عنوان ستون ثابت نگارنده در روزنامه "اعتماد" در ایام جشنواره سی و یکم فجر، "ندیده ها و نداشته ها" بود.

*

*

جشنواره فیلم فجر دارد دهه چهارم فعالیت خود را آغاز می کند و انتظار می رود از نوجوانی و جوانی و خامی و آزمون و خطاهای مداوم و پایان ناپذیر، به درآید. به میمنت و مبارکی این ورودش به میانسالی، بر آنم که امسال و در این ستون هرروزه این ایام در همین روزنامه، مسئولیت مشخصی را به عهده گیرم و از کارهایی که یحتمل قلم ها و ذهن های دیگر به آن مبادرت می ورزند، بپرهیزم.

بر این پایه، امسال که مانند اغلب سال های پیش تر و سال های در پیش، دوستان دیگر به آن چه در جشنواره می بینند و آن چه جشنواره در برنامه ها و برگزیده هایش دارد، می پردازند، برای خودم شرح وظایفی نوشتم به این ترتیب که از ندیده ها و نداشته های جشنواره بنویسم. این اشاره اولیه، وعده ای بود که میان خودم و خواننده «اعتماد» برای روزهای بعدی جشنواره سی و یکم گذاشتم. باشد که به قول پرمغز داریوش ارجمند، «آدمی سر قرار با خودش حاضر شود». هرچند این مهم، در جشنواره ای که به واقع همه چیز دارد و از هر کدام هم خوبش را دارد، کار بسیار صعبی می نماید و کلی دشواری دارد. اما به هر حال می کوشم میان این همه دارایی و پرباری و سرشاری، اندکی از آن چه جشنواره ندارد و در آن نمی توان دید، بیابم و مانند دیگران به تکرار توصیف و تشریح آن چه دیده ایم و دارد، نیغتم.

اولین و مهم ترین «نداشته» ای که در نظرم می آید و می خواهم تا دیر نشده به آن اشاره کنم، نام یکی از تکان دهنده ترین فیلم های سال سینمای کم تکان و کم شوک ماست که در جدول فیلم های ایرانی برنامه ریزی شده برای نمایش در سالن ویژه منتقدان و رسانه ها یعنی برج میلاد، به چشم نمی خورد:

«پرویز» ساخته مجید برزگر. فیلمی که هم در انتخاب و هم در پرداخت و هم در تغییر هولناک جایگاه شخصیت اصلی داستانش از قطب خیر به شر، مسیر غریبی را می پیماید و همین که در بخش مسابقه جشنواره حضور ندارد و بابت شرکت و موفقیتی که پیشتر در جشنواره سن سباستین داشته، در بخش «جشنواره جشنواره ها» به نمایش در می آید، نشان از بی سلیقه گی و سینمانشناسی همیشگی دوستان مان دارد. چنان که حتی جشنواره معتبری مانند نانت هم به راحتی فیلمی را که پیشتر در جشنواره های الف (از جمله در سن سباستین) حضور داشته، در صورت اهمیت و اعتبارش، روی سر می گذارد و ضوابط شوخی وار «تنها فیلم هایی با نوبت اول نمایش را در بخش مسابقه می گذارم» نمی تواند جشنواره ما را مثلاً معتبرتر از نانت جلوه دهد! اما منهای این بحث و با پذیرش ناگزیر همین حضور غیررقابتی هم این که فیلمی با این شیوه داستانگویی تازه و نامعمول و این دستاوردهای انسانی و اخلاقی بسیار اساسی در این جامعه و زمانه که بسیاری از تحقیرها شکل و شمایل ترحم و حتی محبت به خود گرفته اند (باید فیلم را ببینید تا متوجه منظورم شوید)، برای ناقدان و اهالی قلم به اکران درنیاید، از آن «فقدان»های جبران نشدنی خواهد بود که شخصاً به هر شکلی می کوشم مانع رخ دادن این فقدان شوم.